OLOFSTRÖMS KOMMUN

Utbildningsnämndens arbetsutskott **Kallelse**

Plats Lokal Olofström, Kommunhuset

Tid 2026-08-24 Kl. 09:00

Ärenden Enligt föredragslista

Tamam Abou-Hamidan, Ordförande

Sändlista

Kallade ledamöter:

Tamam Abou-Hamidan	(S)
Malin Åman	(C)
Peter Stenberg	(SD)
Hans Jonsson	(S)
Marianne Eriksson	(M)

Övriga deltagare:
Patrik Håkansson, förvaltningschef
Ann Magnusson, förvaltningssekreterare

Utbildningsnämndens arbetsutskott

Sammanträdesdatum
2026-08-24

Ärendelista

§ 34 Godkännande av ärendelista
§ 35 Uppföljning av budgetarbete 2027
§ 36 Biblioteksplan för Olofströms kommun 2027-2030
§ 37 Aktuell information från förvaltningen

34 Godkännande av ärendelista

Utbildningsförvaltningen UBF

Datum: 2026-08-18

Diarienummer:
2026/1005-10

Nämnd
Utbildningsnämndens arbetsutskott **2026-08-24**

Handläggare
Namn: Patrik Håkansson
Titel: Förvaltningschef

Uppföljning av budgetarbete 2027

Förslag till beslut
Informationen tas till protokollet.

Ärendebeskrivning
Utbildningsförvaltningen lämnar löpande information till utbildningsnämnden och dess arbetsutskott om arbetet med budget 2027.

Vid utbildningsnämndens sammanträde i juni redovisades de preliminära ekonomiska förutsättningarna för 2027 samt det pågående arbetet med grundskolans resursfördelningsmodell. Kommunens ekonomichef hade på grund av sjukdom inte möjlighet att delta vid sammanträdet. Informationen om kommunens övergripande ramfördelningsmodell lämnades i stället av förvaltningschef tillsammans med förvaltningens ekonom.

Sedan nämndens sammanträde har inga väsentliga förändringar skett i de ekonomiska förutsättningarna. Budgetarbetet fortsätter enligt fastställd tidplan.

Inför utbildningsnämndens sammanträde den 21 september kommer arbetet att vara färdigställt och nämnden kommer då att få ett samlat underlag avseende budget 2027.

Finansiering
Ärendet avser information och föranleder inga ekonomiska beslut i nuläget.

Barnrätts- och jämställdhetsperspektiv
Eventuella framtida åtgärder inom ramen för budgetarbetet kommer att analyseras utifrån barnrätts- och jämställdhetsperspektiv innan beslut fattas.

Beslutet skickas till
Förvaltningschef P.H
Ekonomer I.P, L.H

Förvaltning: Utbildningsförvaltningen UBF

Bilagor:

Utbildningsförvaltningen UBF Datum: 2026-08-18 Diarienummer: 2026/1419-4

Nämnd
Utbildningsnämndens arbetsutskott **2026-08-24**

Handläggare
Namn: Patrik Håkansson
Titel: Förvaltningschef

Biblioteksplan för Olofströms kommun 2027-2030

Förslag till beslut
Arbetsutskottet föreslår Utbildningsnämnden att bifalla förslag till Biblioteksplan för Olofströms kommun 2027–2030.

Ärendebeskrivning
Enligt bibliotekslagen ska varje kommun anta en biblioteksplan. Förslag till Biblioteksplan för Olofströms kommun 2027–2030 omfattar såväl folkbiblioteksverksamheten som skolbiblioteksverksamheten. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för folkbiblioteken och Utbildningsnämnden för skolbiblioteken.

Planen har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen, med stöd av Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg. Synpunkter har inhämtats från kommuninvånare, kommunanställda och elever genom enkäter och materialet har därefter varit på remiss. Skolbiblioteksdelen har även diskuterats i rektorsgruppen tillsammans med ansvarig representant från folkbiblioteket.

Biblioteksplanen beskriver nuläge, mål och prioriterade utvecklingsområden för perioden 2027–2030. För Utbildningsnämndens ansvarsområde är planens avsnitt om skolbibliotek särskilt relevant.

Yttrande/Bedömning
Förvaltningen bedömer att förslaget ger en tydlig inriktning för skolbiblioteksverksamheten och förtydligar skolbibliotekets roll som pedagogisk resurs i undervisningen. Planen anger hur tillgång, mediebestånd och bemanning ska utvecklas samt tydliggör ansvarsfördelningen mellan huvudman/förvaltning, rektor, skolbibliotekarie, skolbiblioteksansvarig och lärare/skolpersonal.

För skolbiblioteken anges tre fokusområden: läsfrämjande, medie- och informationskunnighet (MIK) och digital kompetens samt demokrati och delaktighet. Varje skolenhet ska utifrån de gemensamma målen upprätta en egen handlingsplan med hänsyn till skolans resurser, behov och elevernas ålder.

Planen anger också en ambition att öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier och säkerställa en mer likvärdig bemanning. Som en del i detta arbete finns redan en fackutbildad skolbibliotekarie anställd på heltid, med tjänsten fördelad mellan Brännaregårdsskolan och Vilboksskolan. Därutöver lyfter planen utvecklat samarbete med folkbiblioteken samt fortsatt utveckling av bemanningen.

I remissförfarandet har Nordenbergs gymnasium framfört att biblioteksplanen inte bör utvärderas separat utan som en del av den ordinarie kvalitetsrapporteringen. Detta ligger i linje med förslagets avsnitt om uppföljning, där skolbiblioteket ingår i den ordinarie kvalitetsrapporten för respektive skolverksamhet och följs upp årligen.

Sammantaget bedömer utbildningsförvaltningen att förslaget ger en ändamålsenlig grund för det fortsatta arbetet med att utveckla en likvärdig och pedagogiskt integrerad skolbiblioteksverksamhet.

Finansiering

Planen innehåller utvecklingsinsatser som kan medföra kostnader, bland annat avseende bemanning, bibliotekssystem, mediebestånd och lokaler. Genomförandet behöver därför ske inom ramen för respektive verksamhets budget och ordinarie budgetprocess. Eventuella åtgärder som kräver utökad finansiering får hanteras i särskild ordning.

Barnrätts- och jämställdhetsperspektiv

Skolbiblioteksverksamheten riktar sig direkt till barn och unga och planen har därför ett tydligt barnrättsperspektiv. Elever har getts möjlighet att lämna synpunkter i samband med framtagandet. Planens inriktning på likvärdig tillgång, tillgängliga och flerspråkiga medier, läsfrämjande arbete samt elevinflytande bedöms stärka barns och ungas möjligheter till lärande och delaktighet.

Ur ett jämställdhetsperspektiv betonas att skolbibliotekens mediebestånd ska präglas av mångfald och ett inkluderande och normmedvetet perspektiv. Planen bedöms därmed bidra till att skolbibliotekens resurser och verksamhet är tillgängliga och relevanta för elever med olika behov och förutsättningar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Förslag till Biblioteksplan för Olofströms kommun 2027–2030

Beslutet skickas till

Förvaltningschef P.H
Kultur- och fritidsnämnden
Kommunstyrelsen

Förvaltning: Utbildningsförvaltningen UBF

Bilagor:

1 Remiss Olofströms kommuns biblioteksplan 2027-2030

Fastställt av:

Fastställt den:

Ersätter: Biblioteksplan 2023–2026

Ansvarig för revidering: Bibliotekschef

Gäller för: Olofströms kommun

Giltighetstid: 31 december 2030

Biblioteksplan för Olofströms kommun 2027–2030

Innehållsförteckning

1. Bakgrund **2**
2. Lagar och styrdokument **2**
3. Lokala förutsättningar **2**
4. Samverkan **3**
5. Folkbiblioteket **3**
5.1 Folkbibliotekets ändamål 3
5.2 Vad tycker kommuninvånarna om folkbiblioteket? 3
5.3 Mål och prioriteringar för folkbiblioteken 4
6. Skolbiblioteket **7**
6.1 Vad tycker kommunens elever och personal om sitt skolbibliotek? 8
6.2 Skolbibliotekets ändamål 8
6.3 Hur uppnår skolbiblioteksverksamheten sitt ändamål? 9
6.4 Vilka mål och aktiviteter finns för skolbiblioteket? 10
6.5 Särskilda undantag 11
6.6 Ansvarsfördelning 11
7. Uppföljning och utvärdering **12**

Remissversion

1. Bakgrund

Enligt biblioteksslagen ska varje kommun ta fram en biblioteksplan som beskriver hur den kommunala biblioteksverksamheten är organiserad och hur den ska utvecklas. Syftet är att alla invånare ska få tillgång till en likvärdig och kvalitativ biblioteksservice.

Olofströms kommuns biblioteksplan omfattar både folkbibliotek och skolbibliotek. I kommunen finns tre folkbibliotek: ett huvudbibliotek i Olofström samt två mindre bibliotek i Jämshög och Kyrkhult. Skolbibliotek finns på kommunens skolor, som omfattar sex grundskolor och en gymnasieskola. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för folkbiblioteken, medan utbildningsnämnden ansvarar för skolbiblioteken.

Biblioteksplanen beskriver kommunens biblioteksverksamhet samt de prioriterade utvecklingsområden som ska vägleda arbetet under de kommande åren. Den har tagits fram i samarbete mellan representanter för folk- och skolbiblioteken och antas av kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden, kommunstyrelsen samt kommunfullmäktige.

2. Lagar och styrdokument

Den kommunala biblioteksplanen utgår från biblioteksslagen, som beskriver bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Tillsammans med biblioteksslagen utgör skollagen och läroplanerna grunden för skolbibliotekens uppdrag. Planen förhåller sig också till den regionala biblioteksplanen för Region Blekinge och Kronoberg, som anger inriktningen för samarbete och utveckling för folkbiblioteken i regionerna.

Barnkonventionen, lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt diskrimineringslagen är viktiga utgångspunkter i arbetet med delaktighet, likvärdig tillgång och att motverka diskriminering. Sveriges nationella AI-strategi är ett annat styrdokument som påverkar bibliotekens utveckling och utformning.

Olofströms kommuns vision och mål påverkar också biblioteksplanens innehåll. Visionen utgår från att människor ska kunna bo, verka och utvecklas i hela kommunen genom hela livet. De tre strategiska målinriktningarna är Nära till allt, Barnen i centrum samt Jobb till 1000.

3. Lokala förutsättningar

Olofströms kommun ligger naturskönt i västra Blekinge och har omkring 13 000 invånare. Kommunen har ett starkt industriellt arv, där tillverkningsindustrin har haft och fortfarande har stor betydelse. Volvo Cars har en större produktionsanläggning i Olofström.

Olofströms kommun är Region Blekinges litterära nod. Det litterära arvet har kopplingar till bland andra Harry Martinson och Sven Edvin Salje. I kommunen finns också en internationell bokby, Jämshögs bokby, som är ett lokalt initiativ med fokus på läsning och litteratur.

Många kommuninvånare har ett annat modersmål än svenska. De största språkgrupperna, utöver svenska, är arabiska, finska, språk från forna Jugoslavien och polska. Till följd av arbetskraftsinvandring under senare delen av 1900-talet finns en stor andel invånare som tillhör den sverigefinska nationella minoriteten. I kommunen finns en aktiv finsk förening.

Remissversion

Kommunens demografiska profil visar att andelen äldre är högre än i riket i stort, och att färre invånare har eftergymnasial utbildning jämfört med riksgenomsnittet. Det innebär att biblioteket har ett viktigt uppdrag när det gäller tillgänglighet, språkstöd, digital delaktighet, stöd till vuxenstuderande samt läsfrämjande insatser för både barn och vuxna.

4. Samverkan

Bibliotekslagen betonar vikten av samverkan mellan landets bibliotek för att ge alla tillgång till gemensamma resurser.

I Olofströms kommun samarbetar folk- och skolbiblioteken för att stärka barns och ungas läslust samt deras tillgång till litteratur. Genom gemensamma satsningar främjas läsning, språkutveckling och lärande.

Olofströms folkbibliotek ingår i Blekingebiblioteken, ett samarbete mellan folkbiblioteken i Karlshamn, Ronneby, Sölvesborg och Olofström. Genom en gemensam katalog, webbplats och ett gemensamt lånekort får invånarna tillgång till fler bibliotek och ett större medieutbud. Samarbetet omfattar även gemensamma arbetsgrupper och insatser för kompetensutveckling.

Den regionala verksamheten Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg stöttar folkbiblioteken genom utvecklingsarbete och samordning. Målet är en likvärdig och tillgänglig biblioteksservice av hög kvalitet i hela regionen.

Genom nationella samarbeten med bland annat Sveriges depåbibliotek och lånecentral, Kungliga biblioteket, Myndigheten för tillgängliga medier och Mångspråkiga lånecentralen kan biblioteken erbjuda talböcker, litteratur på flera språk och andra medier som ökar tillgängligheten och breddar utbudet.

5. Folkbiblioteket

5.1 Folkbibliotekets ändamål

Biblioteken ska enligt bibliotekslagen verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och stödja fri åsiktsbildning. Biblioteksverksamheten ska stärka litteraturens ställning och främja intresset för bildning, utbildning, forskning och kultur. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade efter användarnas behov. Utbudet av böcker, medier och tjänster ska vara brett och kvalitativt.

Biblioteken ska särskilt uppmärksamma barn och unga samt de prioriterade grupperna enligt bibliotekslagen: personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska. Detta innebär att biblioteken ska ägna dessa grupper särskild uppmärksamhet i syfte att tillgodose tillgång till litteratur, information, kunskap och kultur på lika villkor.

Remissversion

5.2 Vad tycker kommuninvånarna om folkbiblioteket?

Inför framtagandet av biblioteksplanen har Olofströms biblioteksbesökare och olika målgrupper getts möjlighet att lämna synpunkter via enkäter. Dessa visar hur biblioteket används samt vilka utvecklingsbehov som finns.

Folkbiblioteket beskrivs som en viktig, trygg och tillgänglig plats som används för boklån, läsning av böcker och tidningar, studier, informationssökning, socialt umgänge och återhämtning. Det fungerar också som plats för bokcirklar och andra arrangemang. Vidare omnämns IT-vägledning, utskrifter och digitala möten. Biblioteket lyfts som en viktig plats för barnfamiljer och som stöd i förskolans arbete genom sagostunder och läsfrämjande samarbeten. I Jämshög och Kyrkhult betonas god tillgänglighet och närhet samt stor uppskattning för meröppet.

Utbudet av böcker och medier upplevs överlag som bra eller mycket bra, men det finns även önskemål om fler aktuella titlar, bland annat på engelska. Möjligheten att lämna inköpsförslag nämns som positivt.

Program och aktiviteter upplevs främst som bra, men det finns önskemål om fler arrangemang för både barn och vuxna såsom föreläsningar, boktipskvällar och musikcafé. Det framkommer även att information om aktiviteter ibland inte når fram.

Biblioteket beskrivs vidare som en plats för lugn, trygghet och studiero, med behov av fler sittplatser, studiemiljöer och inspirerande ytor för vuxna. Det finns även önskemål om café- eller fikahörna, fler eluttag, förbättrad möblering samt en barnhörna i Kyrkhult.

Personalens bemötande beskrivs genomgående som trevligt, hjälpsamt och serviceinriktat.

5.3 Mål och prioriteringar för folkbiblioteken

Utifrån styrdokument, lokala förutsättningar och omvärldsbevakning har fyra övergripande områden valts ut. Till varje område finns ett antal prioriterade utvecklingsområden. De fyra områdena är Barn och unga, Prioriterade grupper, Litteratur och läsning samt Demokrati och delaktighet.

Barn och unga

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga i enlighet med bibliotekslagen och barnkonventionen. Uppdraget handlar om att främja barns och ungas språkutveckling och läsning samt att ge tillgång till litteratur, information, kunskap och kultur. Läsningens egenvärde, läslust och fantasi är också en del av bibliotekens uppdrag. Särskilt viktiga är insatser som stärker språkutvecklingen tidigt i livet. Biblioteken ska även bidra till att barn och unga utvecklar sin förmåga att använda och förstå information, inklusive digital kompetens.

En viktig del av uppdraget är att tillgodose barn och ungas rätt till delaktighet och inflytande samt att verksamheten utformas utifrån deras behov i dialog med målgruppen. Ett behov av att utveckla verksamheten för unga har identifierats och ett arbete pågår. Utbudet av medier och arrangemang för barn och unga ska vara brett och varierat, och biblioteken ska säkerställa likvärdig tillgång till utbudet.

Folkbiblioteket arbetar läsfrämjande i samverkan med till exempel förskola, skola och barnhälsovård. Arbetet har en kompensatorisk funktion för att bidra till mer jämlika uppväxtvillkor. Inom ramen för

Remissversion

Språkstegen sker ett långsiktigt samarbete i Blekinge och Kronobergs län med fokus på små barns språkutveckling. Arbetet bedrivs i samverkan mellan bibliotek, barnhälsovård, logopedi och förskola och riktar sig till föräldrar genom tidiga insatser som stödjer språkutveckling och läsning. Genom gemensamma och återkommande insatser stärks förutsättningarna för barns språkutveckling från tidig ålder, till exempel genom kapprumsbibliotek på förskolor och besök på biblioteket för föräldragrupper.

Biblioteket samverkar också med skolan genom flera läsfrämjande insatser, såsom biblioteksbesök för klasser, bokprat, författarbesök och uppsökande verksamhet för anpassad grundskola. Samarbetet omfattar även samordning av ett nätverk för skolbibliotekarier och skolbiblioteksansvariga. Biblioteken i Jämshög och Kyrkhult har ett fördjupat samarbete med skolorna på orterna när det gäller det läsfrämjande arbetet.

Prioriterade utvecklingsområden

- Arbeta för att öka barn och ungas delaktighet och inflytande.
- Stärka verksamheten för unga utifrån deras behov och inflytande.
- Upprätthålla och vidareutveckla arbetet med Språkstegen.
- Upprätthålla och vidareutveckla strukturer för samarbetet med skolan kring läsfrämjande insatser med fokus på läslust och fritidsläsning.

Prioriterade grupper

Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt prioriterade grupper: personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter samt personer med annat modersmål än svenska.

Uppdraget innebär att tillgodose de prioriterade gruppernas rätt till tillgång till information, kunskap och kultur på lika villkor. Det handlar både om innehåll och om hur verksamheten utformas. För personer med funktionsnedsättning innebär det att tillgängliga format som till exempel talböcker och lättläst litteratur ska finnas, liksom att information och tjänster ska vara begripliga och möjliga att ta del av. För personer med annat modersmål än svenska innebär uppdraget att erbjuda medier på olika språk samt att arbeta aktivt med språkstöd.

Biblioteken ska säkerställa att bemötande, lokaler och digitala tjänster är tillgängliga för alla oavsett funktionsförmåga. Tillgänglighet handlar även om information och kommunikation, där biblioteken ska arbeta på ett sätt som gör det möjligt för fler att förstå och ta del av utbudet. Samverkan med andra verksamheter och aktörer är också centralt för att nå ut och skapa bättre förutsättningar för delaktighet.

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna. De nationella minoriteterna omfattar judar, romer, urfolket samer, sverigefinnar och tornedalingar. De nationella minoritetsspråken – jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli – ska skyddas och främjas. Detta förstärks i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, där det bland annat framgår att det allmänna ska verka för att dessa språk och kulturer bevaras och utvecklas samt att individers möjlighet att använda sitt språk ska främjas.

Bibliotekens uppdrag innebär att nationella minoriteters språk och kultur synliggörs och görs tillgängliga i verksamheten. Det omfattar att erbjuda medier på minoritetsspråken samt att

Remissversion

uppmärksamma minoriteternas kultur och perspektiv i bibliotekens utbud och aktiviteter. Arbetet utgår från att nationella minoriteters språk och kultur är en viktig del av bibliotekens verksamhet även när efterfrågan är begränsad.

Prioriterade utvecklingsområden

- Stärka den fysiska, intellektuella och kommunikativa tillgängligheten för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning har likvärdig tillgång till kunskap, information och kultur.
- Följa och vidareutveckla handlingsplanen för arbetet med nationella minoriteter för att säkerställa att deras språk och kultur synliggörs och görs tillgängliga i verksamheten.

Litteratur och läsning

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken främja litteraturens ställning och stimulera intresset för läsning. Förmågan att ta del av information är grundläggande i ett demokratiskt samhälle, och där spelar läsning och språkutveckling en avgörande roll. Läsning är en förutsättning för jämlik delaktighet, och folkbiblioteken har en nyckelroll i detta arbete. Läsning har också ett värde i sig. Genom litteraturen får människor nya perspektiv, konstnärliga upplevelser och möjligheter till personlig utveckling.

Det läsfrämjande uppdraget börjar med de yngsta kommuninvånarna. Språkutvecklingen grundläggs tidigt genom samtal, högläsning och berättande. Folkbiblioteken har en viktig roll i det läsfrämjande arbetet för barn och unga tillsammans med familjer, barnhälsovård, förskola och skola.

Biblioteken ska inte bara tillhandahålla ett allsidigt och kvalitativt mediebestånd utan också erbjuda mötesplatser där litteraturen kan upplevas och diskuteras, till exempel författarsamtal och bokcirklar. Ett större utbud av litteraturevenemang är något som efterfrågas i det underlag som inkommit från kommuninvånarna. Uppdraget innebär riktade insatser där barn och unga prioriteras, men där även vuxna är en viktig målgrupp. Att Olofströms kommun är Blekinges litterära nod är också en drivkraft för en aktiv och långsiktig läs- och litteraturfrämjande verksamhet i samverkan med andra aktörer.

Folkbibliotekets arbete med litteratur och läsning ska vara både brett och riktat, med fokus på tidiga insatser. Det ska inspirera till läsning i alla åldrar och ge tillgång till ett allsidigt och kvalitativt utbud av medier i olika format, där kommuninvånarna har möjlighet att påverka inköpen.

Prioriterade utvecklingsområden

- Undersöka hur ett varierat utbud av läs- och litteraturfrämjande aktiviteter på alla tre biblioteken kan se ut.
- Tillsammans med olika aktörer utveckla Jämshögs internationella bokby och Olofström som regionens litterära nod.

Demokrati och delaktighet

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Verksamheten ska vara tillgänglig för alla och främja delaktighet i samhället. Det innebär att biblioteken ska vara öppna och inkluderande mötesplatser där människor kan ta del av kunskap, uttrycka åsikter och delta i samhällsutvecklingen. Genom ett brett programinnehåll ska biblioteken erbjuda mötesplatser för samtal, kunskap och kultur, med respekt för mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och alla människors lika värde.

Remissversion

Biblioteken ska främja mångfald genom att uppmärksamma olika behov och förutsättningar. Alla har rätt att känna sig välkomna och inkluderade, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Biblioteken ska stärka delaktighet och inflytande genom att ge invånare möjlighet att påverka innehåll och program. Dialog med både användare och icke-användare är viktig, liksom uppsökande verksamhet och samverkan med andra aktörer.

Digital delaktighet är en central del av bibliotekens demokratiska uppdrag, och en viktig del av arbetet är att motverka digitalt utanförskap genom vägledning och stöd. Det ligger i linje med Sveriges nationella AI-strategi, där digital kompetens och förståelse för ny teknik ses som avgörande för deltagande i samhället. Här lyfts också vikten av miljöer för lärande och stöd, där biblioteken kan fungera som arenor. Biblioteken ska erbjuda teknik som möjliggör användning av samhällets digitala utbud och tjänster.

Studerande ska ges tillgång till litteratur, studieplatser och en god lärmiljö på biblioteken. I underlagen till bibliotekslanen framkommer en tydlig efterfrågan på studieplatser. Detta stärker förutsättningarna för studier och livslångt lärande, vilket kan höja utbildningsnivån i kommunen och förbättra möjligheterna på arbetsmarknaden och därmed delaktigheten i samhället.

Vid kris ska biblioteket så långt som möjligt fortsätta sin ordinarie verksamhet och bidra med tillgång till tillförlitlig information, nyheter och samhällsinformation samt motverka desinformation. Genom att vara en trygg mötesplats stärker biblioteket demokratin och invånarnas motståndskraft. Biblioteket ska även värna kulturarvet och stödja kunskap om krisberedskap, i samverkan med andra aktörer och myndigheter

Biblioteken ska följa utvecklingen i samhället och anpassas efter förändringar som digital utveckling, nya medievanor och invånarnas behov. Personalens kompetens ska utvecklas löpande genom fortbildning och erfarenhetsutbyte för att hålla en hög kvalitet och möta framtidens krav.

Prioriterade utvecklingsområden

- Stärka tillgången till studieplatser och goda lärmiljöer på biblioteken för att möta efterfrågan och främja studier, livslångt lärande och ökad delaktighet i samhället.
- Stärka bibliotekets krisberedskap för att säkerställa fortsatt verksamhet, tillgång till tillförlitlig information och motståndskraft mot desinformation i händelse av kris.

6. Skolbiblioteket

I Olofströms kommun finns sex förskolor och en öppen förskola i kommunal regi. Det finns sex kommunala grundskolor och på två av dessa finns anpassad grundskola. I kommunen finns två gymnasieskolor: kommunala Nordenbergsskolan och Klaragymnasiet som drivs av kommunförbundet Cura. I Jämshög finns en folkhögskola som har Lunds stift som huvudman.

Skolbiblioteket är en pedagogisk resurs som ska stödja elevernas lärande och bidra till ökad måluppfyllelse. Enligt skollagen ska alla elever ha tillgång till skolbibliotek. Denna plan syftar till att tydliggöra skolbibliotekets roll i kommunens utbildningsverksamhet samt hur det samverkar med folkbiblioteken.

Remissversion

6.1 Vad tycker kommunens elever och personal om sitt skolbibliotek?

Inför framtagandet av biblioteksplanen har Olofströms kommuns elever och personal genom olika fokusgrupper getts möjlighet att lämna synpunkter via enkäter. Dessa visar hur kommunens skolbibliotek används idag samt vilka utvecklingsbehov som finns.

Personalen lyfter att det finns ett stort behov av fackutbildade skolbibliotekarier. Skolbibliotekarien beskrivs som viktig i arbetet med läsfrämjande, MIK (medie- och informationskunnighet) och som stöd till pedagoger vid planering. Specialpedagogerna lyfter särskilt behovet av stöd kring anpassade medier och digitala hjälpmedel.

Eleverna upplever skolbiblioteken som trivsamma med ett bra utbud, men har önskemål om tydligare och utvidgade öppettider (särskilt på raster), större möjlighet till självutlåning, fler böcker på engelska och andra språk samt fler sittplatser.

Sammantaget visar enkäterna att skolbiblioteken uppskattas, men att tillgänglighet och bemanning behöver stärkas.

6.2 Skolbibliotekets ändamål

Skolbibliotekets uppdrag beskrivs i bibliotekslagen, skollagen och de olika läroplanerna.

Skolbiblioteken ska enligt dessa styrdokument verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Skolbiblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Skolbiblioteken ska vara tillgängliga för alla elever.

Utöver detta ska skolbiblioteken främja elevernas läsande och deras medie- och informationskunnighet.

Skolbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning genom att utifrån deras behov erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

Det ska även ägnas särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken, andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska samt litteratur på lättläst svenska.

Enligt Skolverkets vägledning ska en skolbiblioteksplan beskriva och ange

- hur skolbiblioteksverksamheten ska uppnå sitt ändamål
- hur eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek och hur bemanningen ska säkras
- mål, visioner och aktiviteter
- särskilda skäl till eventuella undantag.

Remissversion

6.3 Hur uppnår skolbiblioteksverksamheten sitt ändamål?

Tillgänglighet

Enligt skollagen ska alla elever ha tillgång till ett anpassat skolbibliotek på sin skolenhet, med ett brett utbud av digitala och analoga medier för både elever och lärare.

I nuläget finns det skolbibliotek på samtliga av Olofströms kommuns grundskolor och på gymnasieskolan.

Under planperioden planeras följande utvecklingsinsatser:

- Alla skolenheter ska ha ett skolbibliotek i ändamålsenliga lokaler
- Ett gemensamt digitalt bibliotekssystem införs
- Samtliga skolbiblioteks bestånd ska registreras i bibliotekssystemet för att möjliggöra sökning och självutlåning för elever och personal

Ett anpassat och aktuellt bestånd

Skolbibliotekens bestånd ska vara aktuellt, allsidigt och anpassat till elevernas behov. Urvalet ska präglas av mångfald och bidra till både igenkänning och nya perspektiv.

Särskild prioritet ska ges till:

- Tillgängliga medier (talböcker, tecken som stöd med mera)
- Flerspråkighet och de svenska minoritetsspråken
- Lättläst litteratur

Inköp ska ske i samråd med elever och skolpersonal.

Hur får eleverna tillgång till bemannade skolbibliotek?

Från och med den 1 juli 2025 är det lag på att alla elever ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek.

I nuläget ser det ut så här:

- Gymnasiet och högstadiet har deltidsbemannade skolbibliotek med fackutbildade skolbibliotekarier
- F–6-skolorna har skolbiblioteksansvariga lärare

Målet är att:

- Öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier
- Säkerställa likvärdig bemanning i kommunen

Planerade åtgärder:

- Delad skolbibliotekarietjänst mellan Brännaregårdsskolan och Vilboksskolan
- Utvecklat samarbete med folkbiblioteken i Jämshög, Kyrkhult och Gränum
- Successiv utökning av bemanning

Remissversion

6.4 Vilka mål och aktiviteter finns för skolbiblioteket?

Skolbiblioteken i Olofströms kommun ska vara en levande pedagogisk resurs som stödjer undervisningen, främjar läsning och stärker elevernas medie- och informationskunnighet.

Utifrån styrdokumenten som rör skolbiblioteken har skolbibliotekens mål delats in i tre fokusområden:

- Läsfrämjande
- MIK och digital kompetens
- Demokrati och delaktighet

Varje skolenhet kommer att upprätta en egen handlingsplan utifrån målen som utgår ifrån skolans resurser och behov samt åldern på eleverna.

Läsfrämjande

Målet är att öka elevernas läslust och läsförmåga genom att:

- Öka antalet bokprat, läsprojekt och besök på skolbiblioteket
- Utveckla samarbetet med folkbiblioteket och kulturavdelningen kring läs- och skrivfrämjande insatser, såsom skrivprojekt, bokprat och författarbesök

Medie- och informationskunnighet (MIK) och digital kompetens

Begreppet MIK är ett samlingsbegrepp för de kunskaper och förmågor som krävs för att hitta, värdera och analysera information i dagens digitala samhälle.

Skolbiblioteket ska stärka elevernas medie- och informationskunnighet genom att:

- Utveckla undervisningen i informationssökning, källkritik, AI och säker och ansvarsfull användning av internet
- Utveckla samarbetet med folkbiblioteket kring MIK för elever i äldre skolåldern, till exempel föreläsningar
- Vara ett stöd till lärare vid planering och samarbeten

Demokrati och delaktighet

Skolbiblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Målsättningen är att skolbiblioteket ska:

- Verka för elevinflytande (till exempel genom skolbiblioteksråd och inköpsförslag)
- Vara en inkluderande miljö för elever och personal

Remissversion

Skolbibliotekets medieinköp ska utgå från ett inkluderande och normmedvetet perspektiv i enlighet med diskrimineringslagen. Beståndet ska spegla och synliggöra variationer i kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

6.5 Särskilda undantag

På mindre skolenheter kan elevunderlaget påverka möjligheten till bemanning.

I dessa fall ges tillgång till skolbiblioteksfunktioner genom samverkan med närliggande skolor samt folkbibliotek och anpassade lösningar.

6.6 Ansvarsfördelning

För att skolbiblioteket ska vara en integrerad del av skolans pedagogiska arbete krävs en tydlig struktur för ansvar.

Roller och ansvar

Huvudman och förvaltning: Ansvarar för att skapa en likvärdig verksamhet, tillhandahålla gemensamma digitala system och verka för ökad bemanning av fackutbildade bibliotekarier. Huvudmannen tillser även fortbildning och kompetensutveckling för kommunens skolbibliotekarier och biblioteksansvariga.

Rektor: Leder utvecklingen på den egna skolenheten, avsätter budget och ser till att skolbiblioteket är en integrerad del av det systematiska kvalitetsarbetet. Rektor skapar förutsättningar för ett nära samarbete mellan bibliotekarie och skolpersonal.

Skolbibliotekarie: Ansvarar för bibliotekets dagliga drift, såsom inköp, gallring och skyltning. Planerar och genomför pedagogiska insatser i samarbete med lärare samt driver utvecklingen av biblioteksverksamheten på skolan. Skolbibliotekarien deltar även i folkbibliotekets nätverk för kompetensutveckling.

Skolbiblioteksansvarig: Ansvarar för bibliotekets basfunktioner, vilket inkluderar registrering av böcker, återlämning, uppsättning och skyltning. Vid skolor som saknar fackutbildad bibliotekarie ansvarar den biblioteksansvarige även för medieinköp. Rollen innefattar även deltagande i folkbibliotekets nätverk för kompetensutveckling.

Lärare/ skolpersonal: Integrerar bibliotekets resurser som en naturlig del av undervisningen. Samarbetar aktivt med skolbibliotekarien kring läsfrämjande insatser samt medie- och informationskunnighet (MIK).

Remissversion

7. Uppföljning och utvärdering

Biblioteksplanen följs upp årligen och revideras vart fjärde år. Uppföljningen genomförs av representanter från kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen som en del av verksamheternas kvalitetsarbete. Årligen rapporteras statistik till Kungliga biblioteket och folk- respektive skolbibliotekens utlånings- och beståndsstatistik analyseras.

I kommunens system för kvalitetsarbete skrivs handlingsplaner för folkbibliotekens prioriterade utvecklingsområden. Dessa följs upp regelbundet och justeras årligen.

Handlingsplaner upprättas på varje skolenhet och följs upp årligen av skolbibliotekarie eller skolbiblioteksansvarig tillsammans med ansvarig rektor. Skolbiblioteket ingår i det systematiska kvalitetsarbetets dokumentation för varje skolverksamhet och följs upp en gång per år. Gemensam dialog förs mellan kommunens rektorsgrupp och representant/representanter från skolbiblioteken som en gång per år följer upp skolbibliotekens utveckling och måluppfyllelse.

Remissversion

Utbildningsförvaltningen UBF Datum: 2026-08-18 Diarienummer: 2026/325-11

Nämnd
Utbildningsnämndens arbetsutskott **2026-08-24**

Handläggare
Namn: Patrik Håkansson
Titel: Förvaltningschef

Aktuell information från förvaltningen

Förslag till beslut
Informationen tas till protokollet.

Ärendebeskrivning
Förvaltningen lämnar information inom följande områden:

- Översyn av rektorsorganisation inom grundskola och anpassad grundskola
- Sommarverksamhet och läsårsstart
- Aktuellt antagningsläge för YHS-utbildningarna

Yttrande
Översyn av rektorsorganisation inom grundskola och anpassad grundskola – status
Utbildningsnämnden informerades den 15 juni om den pågående översynen av ledningsorganisationen inom grundskola och anpassad grundskola. Bakgrunden till översynen är bland annat omfattande chefsuppdrag, behovet av stärkt ledningskapacitet, utvecklingen inom anpassad grundskola samt det kommande arbetet med byggnation av ny högstadieskola.

Efter den tidigare informationen har analysen fortsatt. Dialog har genomförts med berörda rektorer och förvaltningschef har även träffat direkt berörda medarbetare vid Vilboksskolan och Högavångsskolan.

I dialogerna har det framkommit en tydlig önskan från berörda verksamheter om att i huvudsak behålla nuvarande organisation. Även berörda rektorer förordar att nuvarande rektorsuppdrag behålls och att ledningskapaciteten i stället förstärks genom biträdande funktioner. Synpunkterna har framför allt handlat om kontinuitet, närhet till verksamheten, flexibilitet och värdet av att behålla etablerade organisatoriska samband.

Förvaltningens samlade bedömning är dock att arbetet bör gå vidare med inriktningen att samla ansvaret för den anpassade grundskolan under en gemensam rektor. En sådan organisation innebär samtidigt att rektorsuppdraget vid Vilboksskolans grundskola renodlas till att omfatta grundskolan och att det biträdande rektorsuppdraget vid Högavångsskolan renodlas på motsvarande sätt till grundskolans verksamhet.

Bedömningen utgår från behovet av tydligare och långsiktigt hållbara ledningsuppdrag. En sammanhållen ledning för den anpassade grundskolan bedöms också skapa bättre förutsättningar för att hålla samman och utveckla verksamheten samt tydliggöra ansvar och styrning. Samtidigt skapas mer renodlade ledningsuppdrag inom grundskolan på Vilboksskolan och Högavångsskolan.

Översynen behöver även ses tillsammans med planeringen av ledningsresurser inför byggnationen av den nya högstadieskolan. Den projekttjänst som är kopplad till byggprojektet påverkar förutsättningarna för den samlade ledningsorganisationen och behöver därför hanteras som en del av helheten.

Något slutligt beslut om förändrad organisation är ännu inte fattat. Innan detta kan ske behöver de ekonomiska konsekvenserna och finansieringen av den samlade organisationen klarläggas. Därefter kan slutligt ställningstagande göras.

Informationen lämnas för att ge arbetsutskottet och Utbildningsnämnden insyn i den fortsatta processen inför förvaltningens slutliga ställningstagande.

Sommarverksamhet och läsårsstart
Den verksamhet som bedrivits under sommaren har sammantaget fungerat väl. Sommarförskolan och fritidsverksamheten har enligt den löpande dokumentationen och samtal med ansvariga haft en lugn och välfungerande sommar. Enstaka situationer, bland annat kopplade till sjukfrånvaro, har uppstått men har kunnat hanteras inom verksamheten. Antalet närvarande barn har under delar av perioden varit lägre än antalet anmälda.

I uppföljningen har också en förbättringspunkt inför kommande sommarverksamhet identifierats. Det behöver säkerställas att relevanta handlingsplaner och information från barnets ordinarie förskola är kända av all personal som möter barnet i sommarverksamheten. Erfarenheten tas med i den fortsatta planeringen och organisationen av kommande sommarverksamhet.

Även på förvaltningsnivå har sommaren varit lugn. Ett mindre antal frågor har hanterats av chef i tjänst och övrig tjänstgörande personal, men inga större händelser eller störningar i verksamheten har rapporterats.

Uppstarten inför läsåret har så här långt fungerat väl. Som en del av kompetensutvecklingen har medarbetare inom F–6 genomfört en utbildningsdag med inriktning mot AI. Motsvarande utbildningsinsats har tidigare genomförts för högstadiet och gymnasiet. Återkopplingen från F–6 har varit positiv.

Samtliga medarbetare inom grundskola och gymnasium har även fått en gemensam introduktion till Undervisningsskicklighet i praktiken (USiP). Arbetet med USiP är en del i förvaltningens långsiktiga arbete med undervisningskvalitet, likvärdighet och ökad måluppfyllelse.

I samband med läsårsstarten har synpunkter kring schemaläggning förekommit på ett par skolor. Det är frågor som normalt kan uppstå vid en läsårsstart och som hanteras av respektive skola.

De första signalerna från skolornas uppstart med elever är överlag positiva. Nordenbergs gymnasium har haft en lugn start och har inför läsåret gjort vissa förändringar i mottagandet av eleverna i årskurs 1, vilket hittills bedöms ha fallit väl ut.

Även skolskjutsarna förefaller överlag ha fungerat så väl som kan förväntas vid en läsårsstart. En återkommande utmaning är dock att ansökningar om skolskjuts i vissa fall kommer in sent, samtidigt som det finns en förväntan om att skolskjuts ska kunna ordnas från första skoldagen. Detta innebär en praktisk utmaning i planeringen.

En mer fullständig lägesbild av uppstarten lämnas muntligt vid sammanträdet. Förvaltningen har då även haft möjlighet att följa upp läget tillsammans med rektorerna.

Antagningsläge för YHS-utbildningarna

Antagningsläget inför höstens starter av YHS-utbildningarna är i nuläget överlag positivt. Siffrorna förändras dock löpande i takt med att sökande tackar ja eller nej till erbjudna platser.

I skrivande stund ser läget ut enligt följande:

- Automationsingenjör (AU): 19 antagna har tackat ja till 20 platser. Utbildningen startar den 31 augusti.
- Processtekniker (PT): 23 antagna har tackat ja till 22 platser. Utbildningen startar den 31 augusti.
- Underhållstekniker (UH): 19 antagna har tackat ja till 20 platser. Utbildningen startar den 24 augusti.
- Ridlärarutbildningen (RL): 11 antagna har tackat ja till 12 platser. Utbildningen startar den 18 augusti.

Antagningsläget har förändrats relativt snabbt under de senaste veckorna. Som exempel hade endast nio behöriga sökande till Automationsingenjör tackat ja i slutet av juli, jämfört med 19 i nuläget. Samtidigt förekommer sena återbud; så sent som föregående vecka lämnade två personer som tidigare tackat ja till Ridlärarutbildningen återbud.

Verksamheten arbetar därför fortsatt aktivt med olika insatser för att fylla tillgängliga utbildningsplatser. En uppdaterad lägesbild lämnas muntligt vid sammanträdet.

Finansiering
Ej aktuellt.

Barnrätts- och jämställdhetsperspektiv
Samtliga informationspunkter syftar ytterst till att skapa goda förutsättningar för barns och elevers trygghet, utbildning och utveckling, såväl i vardagen som vid extraordinära händelser.

Beslutet skickas till
Förvaltningschef P.H

Förvaltning: Utbildningsförvaltningen UBF